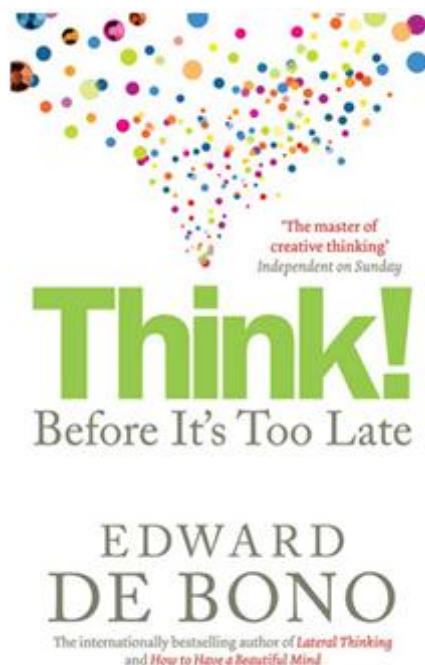

บทวิจารณ์หนังสือ

Think!: Before It's Too Late by Edward de Bono

วิเชียร ลัทธิพงศ์พันธ์¹⁵

De Bono E. (2009). Think! Before It's Too Late. London: Ebury Publishing

ในบทวิจารณ์หนังสือเล่มนี้ชื่อ Think!: Before It's Too Late เขียนโดย Edward de Bono ตีพิมพ์ 2009 ที่สหราชอาณาจักรประเทศอังกฤษ สำนักพิมพ์ Ebury Publishing ซึ่งผู้แต่งท่านนี้ถือเป็นกูรูในศาสตร์ทางด้านความคิดสร้างสรรค์ ที่เป็นที่ยอมรับจากนักวิชาการและผู้ประกอบอาชีพที่เกี่ยวกับการใช้ความคิดสร้างสรรค์ในระดับสากล สำหรับแนวคิดที่ทำให้ผู้เขียนเป็นที่รู้จัก คือ “Lateral Thinking” หรือ การเปลี่ยนแปลงมุมมองทางความคิดเพื่อนำไปสู่ทางเลือก วิถีปฏิบัติ และแนวคิดใหม่ๆ

ความเข้าใจโดยทั่วไปเกี่ยวกับ ความคิดสร้างสรรค์ คือ กระบวนการคิดที่จะนำมาซึ่งการก่อเกิดสิ่งใหม่ ในเนื้อหาสาระสำคัญของหนังสือเล่มนี้เป็นเพียงแค่การต่อยอดแนวคิด Lateral

¹⁵ อาจารย์ประจำคณะนิเทศศาสตร์และนวัตกรรมการจัดการ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

Thinking ซึ่งเคยถูกนำเสนอในงานตีพิมพ์อื่นๆ ของผู้เขียนมาก่อนหน้านี้แล้ว เนื้อหาต่างๆ จึงเป็นเพียงการเรียบเรียงและลำดับการนำเสนอใหม่ De Bono เปิดประเด็นด้วยการให้แนวคิดเรื่องความคิดสร้างสรรค์ และชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาการใช้สมองซีกขวาซึ่งเป็นสมองที่เกี่ยวข้องกับความสามารถทางจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ของมนุษย์ที่ถูกละเลยไป ผู้เขียนเน้นว่าต้องโทษระบบการศึกษาตะวันตก ซึ่งเป็นแม่แบบของระบบการศึกษาทั่วโลก โดยมุ่งเน้นเพียงแต่การพัฒนาความสามารถของสมองซีกซ้ายที่เกี่ยวข้องกับการคิดวิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์ เท่านั้น ผู้ที่มีความสามารถด้านการวิพากษ์วิจารณ์ได้ดีสักซึ่งก็จะได้คะแนนดี ผลการเรียนดี ด้วยเหตุนี้จึงทำให้คนทั่วไปล้มไปว่า พลังของสมองซีกขวาสถาพนำมาใช้ในการทำงานเพื่อพัฒนาและสร้างสรรค์สิ่งต่างๆ ได้ไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าการใช้สมองซีกซ้ายและอาจจะดีกว่าด้วยซ้ำ

De Bono มีความเชื่อว่า ทุกคนสามารถฝึกให้มีความสามารถในการใช้ความคิดสร้างสรรค์ได้ ไม่ว่าบุคคลนั้นๆ จะมี IQ สูงหรือต่ำ และเปรียบบุคคลที่มี IQ สูงเหมือนรถยนต์ที่มีกำลังแรงม้าสูง แต่ถ้าวรณคันดังกล่าวถูกขับโดยผู้ที่มีทักษะการขับที่ต่ำ ต่อให้มีเครื่องยนต์ที่แรงขนาดไหนก็ไม่มีประโยชน์ ฉะนั้น De Bono เน้นว่า IQ เปลี่ยนกันไม่ได้ แต่ทักษะการขับที่ฝึกฝนกันได้ ฉะนั้นใครก็ตามที่ทักษะการใช้ความคิดสร้างสรรค์ก็เช่นกันสามารถฝึกฝนได้

หลังจากการชี้แจงประเด็นข้างต้นแล้ว ผู้เขียนจึงเชื่อมโยงแนวคิดนี้ Lateral Thinking เข้าสู่วิธีการต่างๆ ในสังคม ตามเนื้อหาในแต่ละบท ดังนี้ ภาษา ประชาธิปไตย มหาวิทยาลัย โรงเรียน สื่อ การรับรู้ของมนุษย์ ความคิดทางวิพากษ์ มุมมองทางความคิดของศิลปะ รวมถึงระบบความคิดในแง่มุมมองของผู้นำ ที่มักจะมากับปัญหาความขัดแย้งและการไม่ลงรอยกัน จากนั้นผู้เขียนชี้ให้เห็นถึงปัจจัย 23 ประการที่ไม่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของคนในสังคม แล้วจึงปิดท้ายด้วยการแนะนำวิธีการแก้ไขจากจุลภาคไปสู่มหภาค โดยเจาะจงไปที่การปรับเปลี่ยนมุมมองที่มีผลต่อระบบความคิดของปัจเจกชนซึ่งจะส่งผลถึงสังคมในภาพรวม

ในมุมมองของผู้วิจารณ์หนังสือเล่มนี้ ถึงแม้หนังสือเล่มนี้จะเป็นการแค่บอกเล่าแนวคิดที่เคยถูกนำเสนอมาแล้ว แต่ยังคงมีความน่าสนใจและสามารถเอื้อประโยชน์ต่อนักนิเทศศาสตร์ในการนำมาพัฒนาทักษะทางความคิดสร้างสรรค์ และเปิดมุมมองทางความคิดของตนเองในสายอาชีพนี้ อีกทั้งยังเป็นการปลูกประเด็น เพิ่มแง่คิดทางการศึกษาค้นคว้าและวิจัยใหม่ๆ ที่เฉพาะเจาะจงถึงนัย ความเกี่ยวเนื่องระหว่าง นวัตกรรม ความคิดสร้างสรรค์ และนิเทศศาสตร์อีกด้วย